

Wprowadzenie/ 7

Rozdział 1/ Nadzorować, karać, uśmiercać / 33

Gilotyna i seryjna śmierć / 33

Więzienie i dyscyplinowanie ciał / 41

Dygresja na temat nazistowskiego systemu
koncentracyjnego / 48

Fabryka i podział pracy / 51

Racjonalna administracja / 60

Rozdział 2/ Podbój / 67

Imperializm / 67

„Wyniszczenie ras” / 76

Kolonialne wojny i zbrodnie / 89

Nazizm i „przestrzeń życiowa” / 95

Rozdział 3/ Zniszczenie: wojna totalna / 107

Armia fordystowska / 107

Anonimowa śmierć w masie / 113

Żołnierze, cywile i „obozy koncentracyjne” / 117

Niedokończone opowieści / 121

Bezwartościowe życia / 125

Laboratorium faszyzmu / 128

Rozdział 4/ Klasyfikacje i represje / 139

„Judeobolszewizm” / 139

Rasizm klasowy / 147

Nazistowska synteza / 162

Dygresja: „Higiena rasowa” / 167

Rozdział 5/ Eksterminacja:

antysemityzm nazistowski / 177

Żyd jako abstrakt / 177

Regenerująca przemoc / 187

Podsumowanie/ 203

Książka Enza Traversa jest jednym z najważniejszych głosów we współczesnej debacie o źródłach zbrodni nazistowskich. Włosko-francuski historyk odrzuca pogląd, że Holocaust był niewytłumaczalną anomalią w nowoczesnej historii Europy, a polityka III Rzeszy i jej sojuszników stanowiła jedynie recydywę barbarzyństwa, i jako taka była zupełnie obca naszemu cywilizowanemu światu. Traverso przekonująco dowodzi, że nazistowskie obozy zagłady należy rozumieć jako ostateczny punkt rozwoju tendencji wpisanych w samo serce europejskiej nowoczesności. Kreśląc genealogię ludobójczej polityki pierwszej połowy XX wieku przywołuje jej wcześniejsze zapowiedzi: od ekspansji kolonialnej z jej rasistowską, a zarazem liberalną ideologią i systematycznym ludobójstwem, po dehumanizację i uprzemysłowione zabijanie na polach I wojny światowej, od koncepcji społecznego darwinizmu po eugeniczne pomysły biologicznego wyczyszczenia ludzkości. Idee i praktyki, które znalazły swój najpełniejszy historyczny wyraz w Auschwitz, stanowiły nieodłączny element ekspansji porządku kapitalistycznego.

Enzo Traverso (ur. 1957), włosko-francuski historyk i politolog. Jest profesorem nauk politycznych na Uniwersytecie Pikardii im. Juliusza Verne'a. Napisał m.in. *Les Marxistes et la question juive* (1990), *Le Totalitarisme: Le XXe siècle en débat* (2001), *Le Passé, mode d'emploi: Histoire, mémoire, politique* (2005), *À Feu et à sang: De la guerre civile européenne, 1914-1945* (2007), *L'histoire comme champ de bataille. Interpréter les violences du XXe siècle* (2011).